

Len, mendiak illun; orain, artalde zuriakaz irripar zuri-tan jagozak, egunez, mendi egalak.

Gabaz, txabola zarretan ardi-ama ta bildots umeak maitasun ezitan gozorik.

Berez jatok bizitza barria, izkuntz legea aberastuten. Lengo lan ezaupideei jakitun barria ezarten jeutzen.

Artxoen jaiotzak lan barriak... bildotsa lepoan artuta jatok artzaiña arrats-beran mendi tontorretik ardi txabolara.

Gero esne barria, ugari, baldak artu alan, bizitz mueta barriak sortzen. A zuan langintza bizigarria.

Etxeko andre maratza ta senar-artzain trebea, alkarri lagunduz, gatzai gozoak egiten. Giro barri artan jabiltze-zak izkuntzaren atal barriak sortzen, euskeraren arloa zabaltzen.

Mendiak, arruak, ardiak, jaiotzak, bildotsak ederrak diran ezkeroz, euskera be, era berean, edertzen joian.

Eiztari usaiña galdu barik, artzain giroa artu juan.

Usaiña ta gozamina, biak eder, ta gure berbetearen izakerea arranoaren antzera, egaz mintzatzen ta edertzen. Eta era orretan sortua dok euskera, biotz onetako lorea...

Edertze-lana

Baiña, alan da guzti be, arrituta naiagok.

Gizon areek, nundik nora, jarri eikioezan oiñarri ain jakintsuak, gaur, gizon jakitunak ikaritzen dituan euzko izkuntz berezi oneri?

Nire izatearen edertasuna, aditzaren jakituria ta gañerako joskera ta edergallu guztiak, zertatik eta nundik, dazozen jakin nai al dok...?

Begiak zabaldu, arnasa ondo artu ta euzko izadi ta gizardira begiratu.

Gure arkaitz gallur, mendi ta arrunak sendoak eta argiz orniduak dituk, eguzkiaren inguruan darabilen jira-biran.

Egunez eta gabaz, argiz, euriz, aizez ta edurrez, izadiaren bizia egiten ta indartzen joiak.

Egunetik egunera, euskaldun-ibarrak luzatzen, zabal-tzen ta indarbarritzen joiezak.

Lurraren giroa geroago ta ederrago.

Gure jente eiztaria, ortxe, asi zuan ederraren aurrean izkuntza sortzen.

Zenbat eta arkaitz sendo, zelai orlegi, lur mamin ta itxas ederragoak ikusi, berbea be bikaiñagoa zuan, itz joskera beiñago, euskeraren mardultasuna askoz osotuago.

Izadiaren izakerak astindu ta arrotzen jitian lurralde ontako giza semien erraiak.

Buruko argitasuna sortu ta biotzeko maitasuna suspertzeko duin zituan, aurrean, eukezan lur edergalluak.

Era ortan, mendiko abere gizenak lez, guri, jaio zuan Euskera: izadiak eta onak itz egiten jeutzen; arriak adime-na bizkortu ta basoetako iturriak irudimena gardentzen.

"Liraiña nok"

Euskelerri osora begira naiagok. Ain dok ederra... Ezin esan beste gauz bikain jaukazat aurrean... Baiña, lenngo, nor nazan esan bear deuat. Nire izen ta abizena dituk BIZKAI EUZKO IZKUNTZA.

Pozez beterik esan bear deuat, adiskide, lur onen altzo zabalean ikusi, ezagutu ta gozartu ditudan bitxi ta edertasun guztien artean ederrenetarikoa berbeta, izkuntza dok.

Neure burua goratzera ez najoiek, ori ez dok ba egokia ta gitxiago, gizontasunezkoa.

Egia ta ona gauz berbera izatera eltzen dituk. Bizkaiko lurralde ontan be, gizon, meatz, solo, zelai, mendi, itxaso, danak alkartu zituan, eta euren artean berbeta bat sortu juen: Bizkaiko izkuntz mamintsua.

Ni, beti, atsegiñez bizi izan nok lurralde onetan. Emengo jentearen jeiñua, biotza, irriparrea ez dituk izan edozelakoak. Ondo artua izan nok gizaldien gizaldietan millak urteen buruan.

Noz jaio nintzan jakin nai al dok? Euskaldunak sortu ziranean.

Euzkotarrak eta ni bat gaituk, mendiak legez aundi, itxasoa lez zabal, soloen erara mamintsu, basoa lez zabal, soloen erara giarratsu, baratzen irudira loratsu.

Nire sormenaren jakin-miña oso kezkatua dok jakint-suen artean. Lan ta lan jabiltzazak ene jaiotzaren agiri papera billatu nairik, ta iñundik iñora, gaur arte ezin aurkitu.

Ain nok zarra, baiña ez tximurra, ain nok antxiñakoa, baiña neure semeak lez ederra... ain nok urtetsua, baiña neure alabak lez liraiña, ain nok garbia... neure kutunen antzera edurra lakua: zuri, argi ta urre.

Nire bizi-lekua

Nunbaiten bizi bear eta, Aitorren lurraldeetan oiña tinkatu genduan aneika urteak direla: Ezin esan beste.

Mendietan, baso bazterretan, izpazterretan, arkaitz-zulo ta lezetan igaroten genduazan gure bizitzako urteak.

Gure sorrerako lenen aldia, olan, izan zuan, mendi, zelai ta arkaitzetakoa, baiña, benetan, giarratsua.

Orain lez mizkatuak ez; ezta ain arroak be.

Gure jauregia lur berbera zuan, ta gure egoitza ta logelak lur barruetako berezko leza ondo apainduak.

Euskerak, ain eder dalarik eta ain jakintsu, mendi-bi-tarte orreetan izan ioan bere sorrera maitagarria.

Jente aren barrua eguzkitako arkaitza legez zuan argia, ta erreketako ur saltari ta dizdilariaren antzera garbia. Euren barruan eioten zuan bakearen urun zuria.

PAULIN